

Lisa 1

Lääne-Nigula valla rahvastiku ja koolikohtade vajaduse analüüs ja prognoos

1.1 Rahvastiku ülevaade

Rahvastikuregistri andmetel elab seisuga 01.07.2024 Lääne-Nigula vallas 7201 inimest, neist mehi 3742 (52%) ja naisi 3459 (48 %). Nagu Läänemaal keskmiselt, nii ka Lääne-Nigula vallas on elanikkond vananev - kuni 19-aastaste osakaal elanikkonnast jääb alla nii Eesti keskmisele kui ka vanematele vanusegruppidele - st üle 44-aastastele. Lähikümnendil sisenevad viljakasse ikka väiksemad põlvkonnad, mis võib tuua kaasa omakorda sündide arvu kahanemise.

Üldpildi Lääne-Nigula valla elanike jaotusest soo ja vanuse lõikes aastatel 2023 ja 2024 annavad tabelid 1 ja 2. Detailne analüüs vt osa 1.2.

Tabel 1. Vanusegrupid Lääne-Nigula vallas 2023 (Allikas: rahvastikuregister, seisuga 01.07.23)

Vanusgrupp	Elanike arv 2023			Osakaal
	M	N	Kokku	
65 ja vanemad	714	1009	1723	23,8%
55 - 64	573	538	1111	15,3%
26 - 54	1467	1142	2609	36,0%
19 - 25	210	193	403	5,6%
16 - 18	119	102	221	3,0%
7 - 15	381	337	718	9,9%
0 - 6	269	199	468	6,5%
Kokku:	3733	3520	7253	

Tabel 2. Vanusegrupid Lääne-Nigula vallas 2024 (Allikas: rahvastikuregister, seisuga 01.07.24)

Vanusgrupp	Elanike arv 2024			Osakaal
	M	N	Kokku	
65 ja vanemad	705	1000	1705	23,7%*
55 - 64	566	540	1106	15,4%
26 - 54	1472	1108	2580	35,8%
19 - 25	204	188	392	5,4%
16 - 18	110	93	203	2,8%
7 - 15	384	322	706	9,8%
0 - 6	301	208	509	7,1%
Kokku:	3742	3459	7201	

*Punane värv - osakaal vähenenud, roheline - suurenenud.

Näeme, et suurim vanusrühm on tööealised vanuses 26-54 aastat (35,8%), kus on ka disproportsioon meeste ja naiste arvus esimeste kasuks. Selline olukord viitab nn „pruudidprobleemile“ maapiirkonnas. Vanusrühm 65 ja vanemad moodustab 23,7% rahvastikust, võrdluseks: aastal 2010 oli osakaal 18,1%. Siin on naiste osakaal meestega võrreldes oluliselt suurem ja selle põhjuseks on meeste madalam keskmine eluiga võrrelduna naistega.

Viimase neljateistkümne aastaga on toimunud vallas elanikkonna vananemine. 65+ elanike vanusgrupp on kasvanud 18,1 protsendilt 23,7 protsendini, mis on samas alla maakonna

keskmist - 25,1%. Elanike koguarv vallas on stabiilne, viimase viie aasta jooksul on toimunud isegi väike tõus - 7153lt 7201le.

Rahvastik paikneb vallas ebaühtlaselt. Enim elanikke on valla keskosas, mida läbib Tallinn-Haapsalu maantee ja mille vahetus läheduses on valla suuremad elanike arvuga asulad Taebla, Palivere ja Risti. Rahvastiku paiknemist mõjutab maakonna hõre asustus - elanikkond on koondunud suuremate transpordikoridoride, maakonnakeskuse ning osavallakeskuste ümber.

1.2 Rahvastiku-, lasteaia- ja koolikohtade vajaduse detailne prognoos Lääne-Nigula vallas kuni aastani 2035.

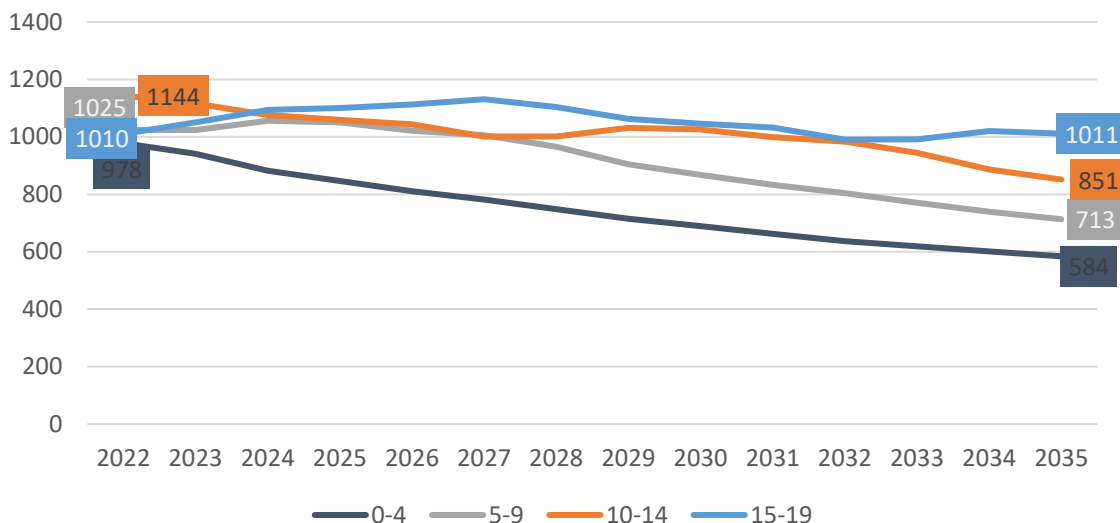
Prognoos on koostatud lähtudes AS Civitta Eesti 2023a tööst „Läänemaa rahvastiku ja koolivõrgu analüüs ning rahvastiku ja hariduse teenusevajaduse prognoos“, v.a osa 1.2.6.

1.2.1 Rahvastikuprognoos Läänemaal

Rahvastiku arengu prognoosi aastani 2035 aluseks on Läänemaa elanike tegelik arv vanuserühmade kaupa Rahvastikuregistri järgi aastatel 2021 ja 2022 ning Statistikaameti prognoositav rahvaarv maakonna ja vanuserühma järgi¹. Statistikaameti prognoosides on arvatud iga järgmise aasta rahvastik sündimuse, suremuse ja rände trendide alusel soo ja vanuse alusel. Oluline on märkida, et **prognoosis esitatud näitajad on arvutuslikud, hetkeolukorrast lähtuvad ja iseloomustavad ühte võimalikku arengut.**

Kui lähtuda 2022. aastal Läänemaal elavate inimeste arvust (20 478), siis võime eeldada, et **järgmisel kümnendil väheneb maakonna elanike arv. 2035. aastal elab Läänemaal prognoosi järgi 2 887 inimest vähem kui 2022. aastal ehk 17 591 inimest, seega väheneb rahvastik arvutuslikult ligikaudu 14,1% võrra.**

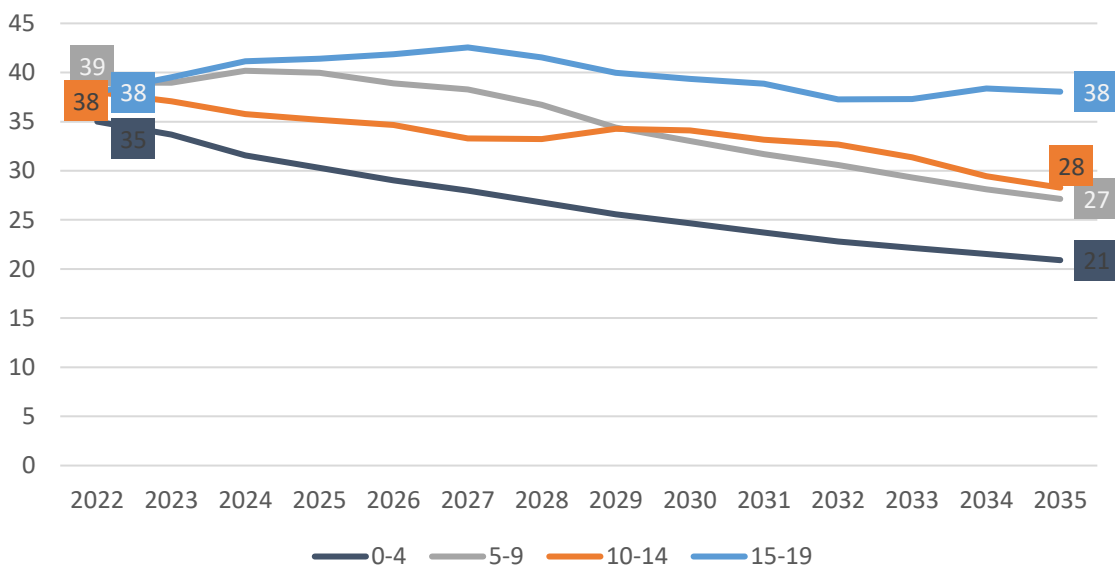
Analüüsi fookust arvestades vaatame veidi täpsemalt rahvastikumuutust vanusegruppide kaupa kuni 19-aastaste seas (Joonis 1). Vanusegrupp 15-19 püsib arvutuslikult kuni aastani 2035 võrdlemisi stabiilsena - see tähendab, et vanusegruppi lisandub iga-aastaselt ligikaudu sama arv lapsi. Märkimisväärselt väheneb seevastu laste arv ülejäänud vanusegruppides. Kõige enam, ligikaudu 400 lapse võrra, väheneb arvutuslikult 0-4 aastaste laste arv; ligi 300 lapse võrra väheneb laste arv vanusegruppides 5-9 ja 10-14. Selline dünaamika on kooskõlas Läänemaa madala sündimusega ja lähikümnendil viljakasse ikka sisenevate väiksemate põlvkondadega.

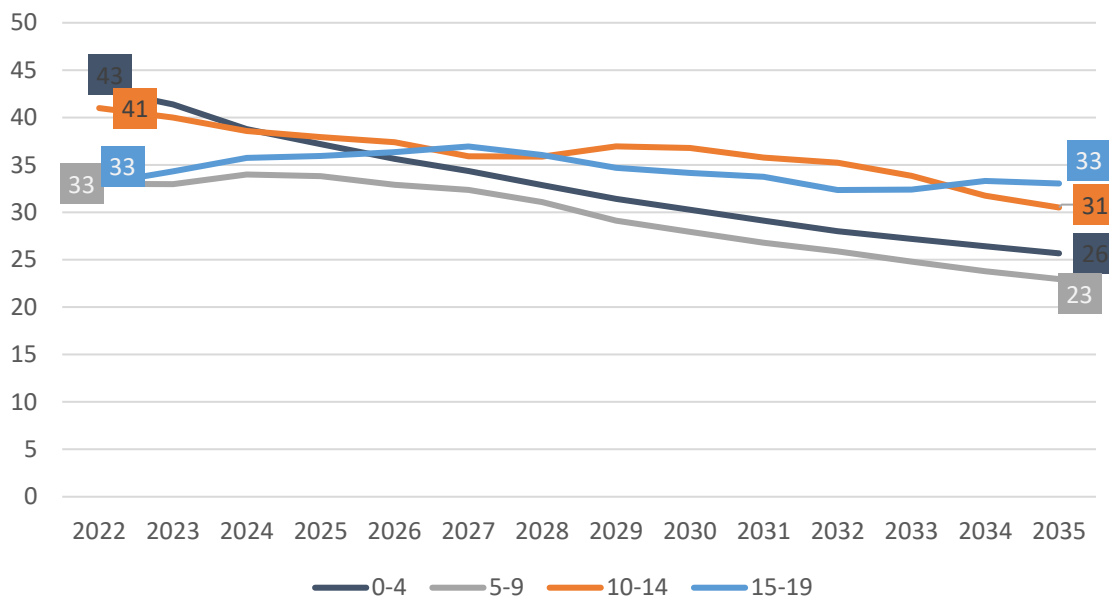
Joonis 1. Laste arvu prognoos Läänemaal vanusegruppide kaupa aastani 2035.

1.2.2 Rahvastikuprognosis Lääne-Nigula piirkondlike üksuste kaupa.

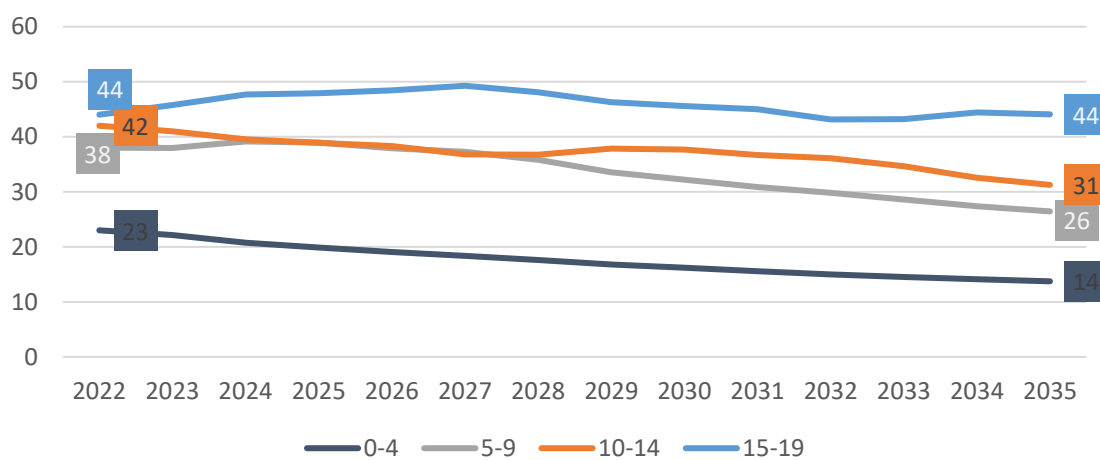
Rahvastikuprognosis Lääne-Nigula valla osavaldade kaupa on toodud järgnevalt (joonised 2-9).

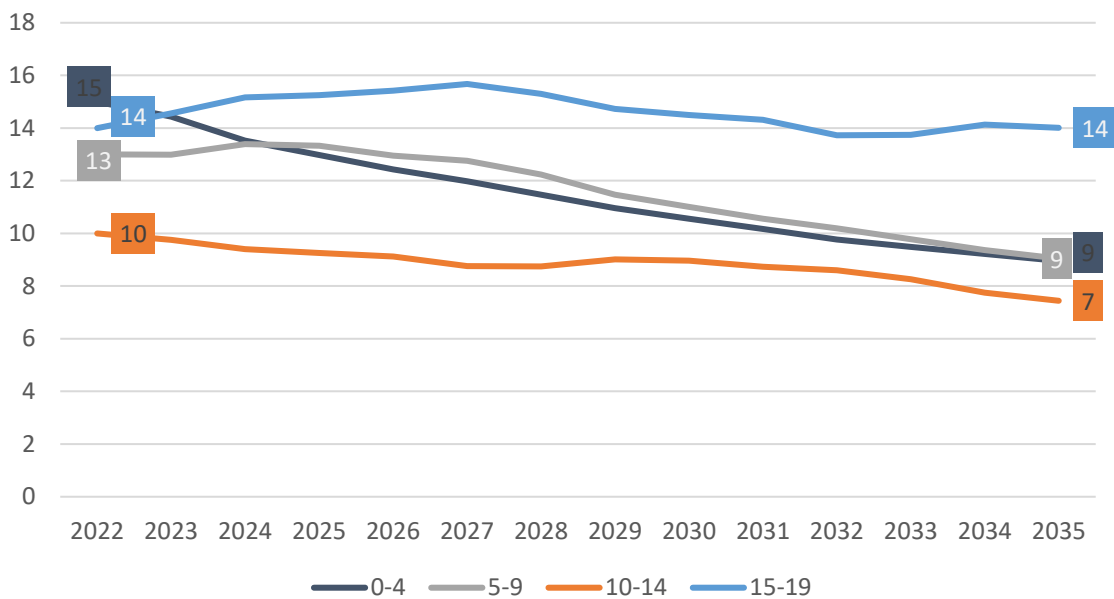
Joonis 2 Kullamaa osavalla laste arvu prognoos vanusegruppide kaupa aastani 2035.

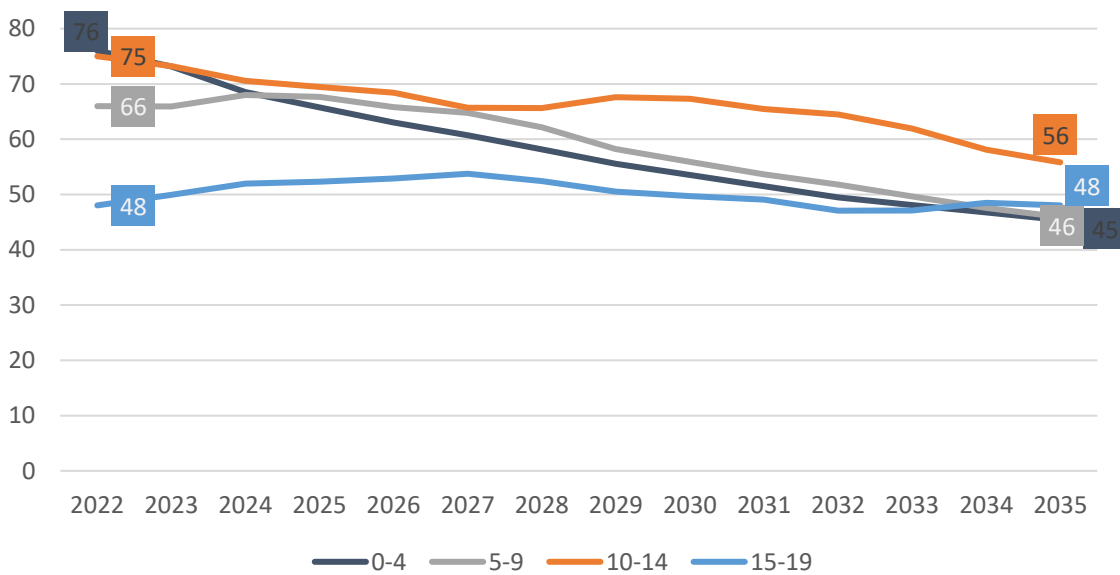
Joonis 3. Martna osavalla laste arvu prognoos vanusegruppide kaupa aastani 2035.

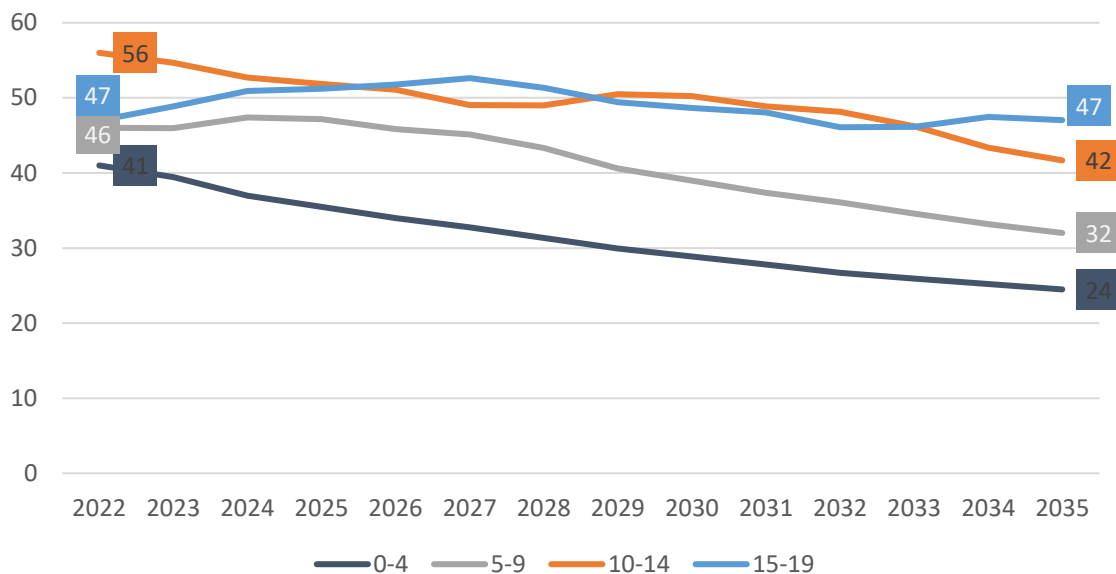
Joonis 4. Noarootsi osavalla laste arvu prognoos vanusegruppide kaupa aastani 2035.

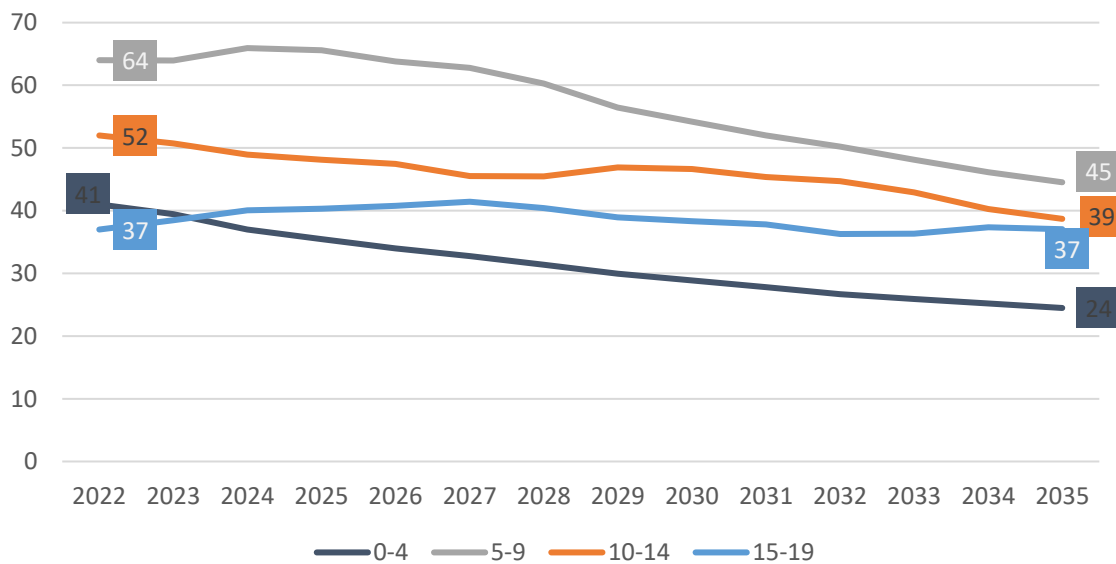
Joonis 5. Nõva osavalla laste arvu prognoos vanusegruppide kaupa aastani 2035.

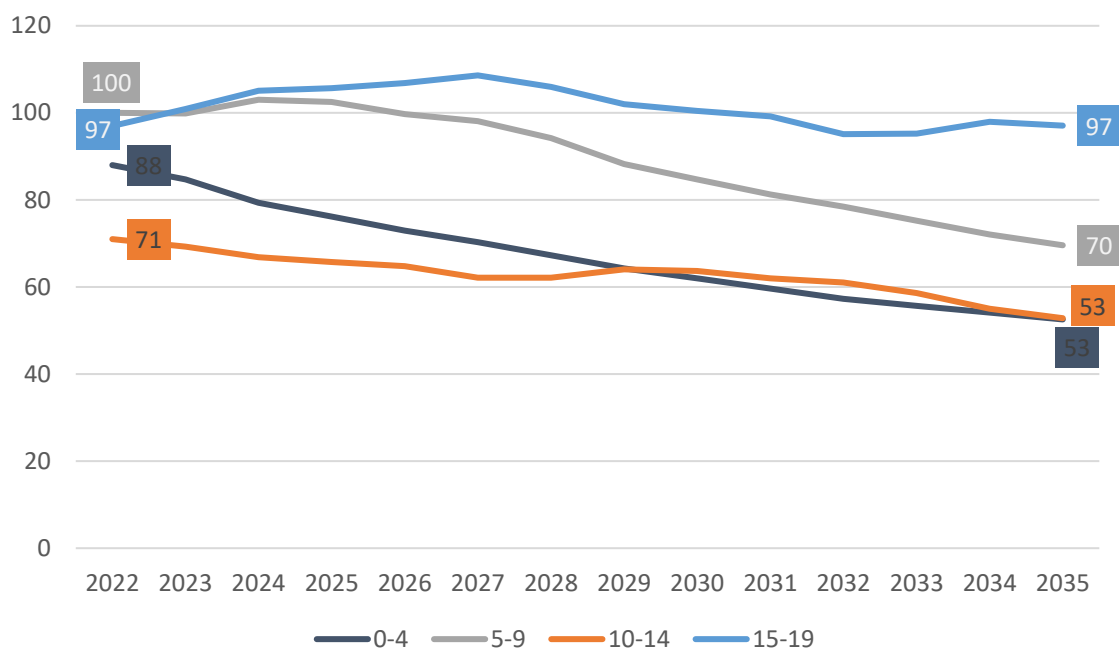
Joonis 6. Oru osavalla laste arvu prognoos vanusegruppide kaupa aastani 2035.

Joonis 7. Palivere osavalla laste arvu prognoos vanusegruppide kaupa aastani 2035.

Joonis 8. Risti osavalla laste arvu prognoos vanusegruppide kaupa aastani 2035.

Joonis 9. Taebla osavalla laste arvu prognoos vanusegruppide kaupa aastani 2035.

Kokkuvõtvalt saab toodud materjalide põhjal öelda põhikooliealiste (7-15-aastased) laste kohta, et eelduslikult, võrreldes 2022. aastaga:

- **Kullamaa osavallas** on prognoosi järgi 2035. aastal 17 põhikooliealist last vähem.
- Võrreldes 2022. aastaga on **Martna osavallas** arvutuslikult 2035. aastal 16 põhikooliealist last vähem.
- **Noarootsi osavallas** on võrreldes 2022. aastaga prognoosi kohaselt 2035. aastal 18 põhikooliealist last vähem.
- Võrreldes 2022. aastaga on **Nõva osavallas** arvutuslikult 2035. aastal 5 põhikooliealist last vähem.
- **Oru osavallas** on 2035. aastal 31 põhikooliealist last vähem.
- Võrreldes 2022. aastaga on prognoosi kohaselt **Taebla osavallas** 2035. aastal 36 põhikooliealist last vähem.
- **Palivere osavallas** on 2035. aastal arvutuslikult põhikooliealist last 22 võrra vähem.
- Prognoosi kohaselt on **Risti osavallas** 2035. aastal 25 põhikooliealist last vähem.

Läänemaa ülejäänud omavalitsuste lõikes - Haapsalu linnas (v.a endine Ridala vald) on 2035. aastal võrreldes 2022. aastaga 200 põhikooliealist last vähem, **Ridala valla** piirkonnas 103 ja **Vormsi vallas** - 5 põhikooliealist last vähem.

Seega on võrreldes 2022. aastaga prognoosi kohaselt Läänemaa koolide 1.-9. klassis 2035. aastal 478 last vähem, sealhulgas Lääne-Nigula vallas 170 last. Samas tuleb tähele panna, et tegelik laste arvu muutus piirkondade lõikes võib ilmselt erineda prognoositust. Sellegipoolest peab nii Läänemaal kui ka maakonna kohalikes omavalitsustes tervikuna arvestama õpilaste arvu langusega, mis seab ootused haridusvõrgu jätkusuutlikule planeerimisele.

1.2.3 Haridusliku toe pakkumine Lääne-Nigula vallas

Nagu kõik Läänemaa munitsipaalkoolid, nii ka Lääne-Nigula valla koolid pakuvad hariduslikku tuge seda vajavatele õpilastele. Tabel 3 näitab hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste arvu 1-9. klassis Lääne-Nigula vallas, 2023a seisuga. Võrreldes mõne aasta taguse ajaga on tuge, eelkõige üldtuge, vajavate laste arv kasvanud.

Tabel 3. Eri-, tõhustatud ja üldtuge vajavate õpilaste arv läänemaa omavalitsuste koolide 1.-9. klassis

		ERITUGI	OSAKAAL ÕPILASTE ARVUST %	TÕHUSTATUD TUGI	OSAKAAL ÕPILASTE ARVUST %	ÜLDTUGI	OSAKAAL ÕPILASTE ARVUST %	ÕPILASTE ARV KOOLES
Lääne- Nigula	19/20	9	1,3	17	2,5	123	17,9	688
	20/21	4	0,6	20	2,9	166	24,4	680
	21/22	4	0,6	20	2,9	159	22,9	695
	22/23	6	0,8	23	3,1	157	21,4	732

Lääne-Nigula vallas on loodud **hariduse tugiteenuste keskus**, tänu millele on omavalitsuses hästi korraldatud haridusliku toe süsteem. Keskus koondab ühtse juhtimise alla spetsialistid, kes saavad teha koostööd ning üksteiselt õppida. Samaaegselt on süsteem paindlik - kuna tugiteenuste vajadus võib aastate lõikes kooliti erineda, saab keskus suunata ressursi just sinna, kus seda kõige rohkem tarvis on.

Valla tugiteenuste keskus on 14 ametikohta. Keskus on end õigustanud, pakkudes paindlikku süsteemi haridusliku toe võimaldamiseks. Võib esile tõsta tugispetsialistide võrgustikutööd.

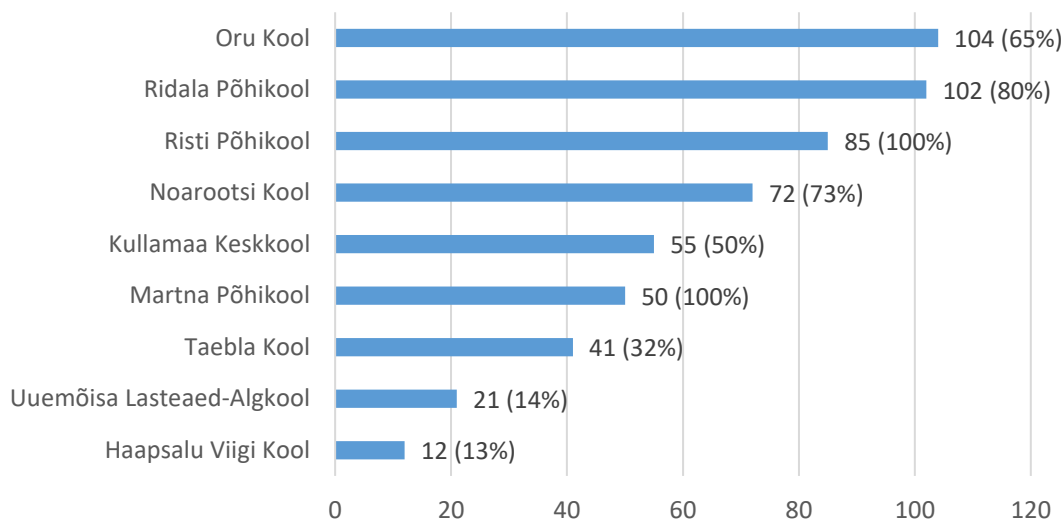
1.2.4 Õpilaste liikumine Läänemaal

Tabel 4 kujutab õpirännet Läänemaa kohalikes omavalitsustes 2021/22 õppeaastal. Enim teiste omavalitsuste lapsi - sh nii Läänemaa kui ka teiste maakondade omavalitsuste - käis Lääne-Nigula koolides, kus suurima õpirändega koolid olid Kullamaa Keskkool, Noarootsi Kool ja Oru Kool. Kullamaa Keskkool asub Läänemaa ja Raplamaa piiril, mistõttu käib seal ka lapsi väljapoole oma maakonda. Noarootsi Koolis on lapsi, kelle elukoht ei ole Läänemaal, vaid mõnes teises maakonnas, need lapsed kasutavad Noarootsis õpilaskodu teenust. Oru Koolis seevastu käib märkimisväärne hulk lapsi just teistest Läänemaa omavalitsustest. 2021/22 õppeaastal oli Lääne-Nigula vallas üle 70 lapse, kelle koolikoht ei asu ei koduvallas ega - maakonnas.

Tabel 4. Õpiränne Läänemaa omavalitsustes 2021/21 õppeaastal 1-9. klassis.

	TEISTEST LÄÄNEMAA VALDADEST PÄRIT ÕPILASTE ARV KOOLES	TEISTEST MAAKONDADEST PÄRIT ÕPILASTE ARV KOOLES	ÕPILASTE ARV, KES KÄIVAD KOOLES TEISTES LÄÄNEMAA OMAVALITSUSTES	ÕPILASTE ARV, KES KÄIVAD KOOLES TEISTES MAAKONDADES
Haapsalu linn	26	14	35	18
Lääne-Nigula vald	33	42	34	39
Vormsi vald	1	5	1	2

Õpirändega on seotud **koolitranspordi kasutamine**. Koolitransporti kasutas 2021/22 õppeaastal 542 õpilast üheksast Läänemaa koolist (Joonis 10). Pea kõikides Lääne-Nigula valla koolides - v.a Nõva Koolis - kasutati koolitransporti, kokku kasutas koolitransporti vallas 407 õpilast. Koolitranspordi kasutajate suur hulk vallas on muuhulgas seotud III kooliastmes käivate Haapsalu linnas elavate lastega - kuna Haapsalu linna neljast koolist kaks on algkoolid, ja sealsed põhikoolid on juba maksimaalse täituvusega, siis astuvad paljud lapsed just Lääne-Nigula valla koolidesse, mille III kooliastmes kohtadest puudu ei ole. Valla koolitranspordi korraldamise eest vastutavad Noarootsi ja Kullamaa kool iseseisvalt, kasutades enda busse. Martna kooli õpilasvedu teostatakse Kullamaa kooli bussiga. Taebla ja Oru koolide osas korraldab vald koolitransporti keskselt, perioodiliselt läbiviidava riigihanke teel.

Joonis 10. Koolitranspordi kasutavate õpilaste arv ja osakaal õpilaste koguarvust Läänemaa koolides 2021/22 õppeaastal.

1.2.5 Rahvastikuarengud ja nende mõju haridusteenuse vajadusele vallas

Lääne-Nigula valla koolivõrgu suurim väljakutse seisneb selles, kuidas tagada hariduse kättesaadavus ja kvaliteet **muutuvas rahvastikuolukorras**, kus:

- elanikkonna (sh laste) arv väheneb;
- elanikkond vananeb ja
- maakond on hajusalt asustatud.

Vastavalt Statistikaameti andmetele tuginevale prognoosile **väheneb 2035. aastaks Lääne-Nigula vallas kooliealiste laste arv ning 1-9 klassis käib kokku 170 last vähem kui 2022. aastal**. Tegelik laste arvu muutus võib piirkonniti erineda, sest ka senised rahvastikuarengud on näidanud, et vallas on nii kasvava kui ka kahaneva elanike arvuga piirkondi. Võimalik on ka olukord, kus mõnes piirkonnas toimub rahvastiku - sh koolilaste arvu - vähenemine kiiremini, teises aeglasemalt.

Kokkuvõttes, arvestades madalat sündimust nii vallas, Läänemaal kui ka Eestis tervikuna ning fakti, et viljakasse ikka jõuavad väiksemad vanusegrupid, siis on vähetõenäoline, et mõnes valla piirkonnas kasvaks laste arv märkimisväärselt.

Tabel 5 näitab, milline on põhikoolilaste arvu eelduslik vähenemine kooliastmete kaupa Lääne-Nigula vallas. **Suurim õpilaste arvu vähenemine toimub kõikides kooliastmetes.**

Tabel 5. Prognoositav õpilaste arv kooliastmete kaupa ja arvestuslik klassikomplektide arv Lääne-Nigula vallas 2035. aastal².

		ÕPILASTE ARV 2022	PROGNOOSITAV ÕPILASTE ARV 2035	MUUTUS (%)	TEGELIK KLASSI-KOMPLEKTIDE ARV 2022	ARVESTUSLIK MIN.KLASSI-KOMPLEKTIDE ARV 2035
Lääne-Nigula vald	I kooliaste	227	155	-31,7	20	6
	II kooliaste	227	167	-26,4	19	7
	III kooliaste	241	203	-15,8	22	8

Tabelis on toodud ka 2022. aasta tegelik klassikomplektide arv ja prognoositav klassikomplektide arv 2035. aastal - veidi üle 10 aasta pärast peaks arvestuslikult olema vallas **66% vähem klassikomplekte**. See prognoos peegeldab nii-öelda täielikult optimeeritud koolivõrku, kus laste arv - 24 õpilast klassis ja klassikomplektide arv on kooskõlas. Lääne-Nigula vallas ületab tegelik klassikomplektide arv märkimisväärselt arvestuslikku minimaalset klassikomplektide arvu. See tähendab, et koolivõrk ei ole parimal viisil korraldatud. **Prognoosi järgi süveneb status quo säilimisel koolivõrgu ebaefektiivne korraldatus aastaks 2035 veelgi, ning ühes sellega majanduslikud, sotsiaalsed jm tagajärjed.**

Lääne-Nigula valla koolides väikeklasse ei ole. Seda kõnekam on 2035. aasta prognoos, mille järgi on Lääne-Nigula omavalitsuses tarvis ligi 66% võrra vähem klasse kui 2023 aastal. Jätkates senise klassikomplektide arvuga on tõenäoline, et vähenev õpilaste arv toob kaasa **klassikomplektide veelgi madalama täituvuse**. 2022. aasta seisuga oli vallas mitmeid koole (Kullamaa Keskkool, Noarootsi Kool, Martna Põhikool, Nõva Kool), mille I ja II õppis kooliastmes keskmiselt alla 10 õpilase. Liiga väikese õpilaste arvuga klassid võivad aga mõjuda negatiivselt laste arengule: suuremas klassis on suurem tõenäosus parema enesemääratluspädevuse kujunemiseks (st õpilastel tekib adekvaatsem arusaam oma tugevustest ja arendamist vajavatest külgedest) ning II–III kooliastmes, kus muutuvad olulisemaks suhted eakaaslastega ja sotsiaalsete oskuste areng, on eriti oluline, et õpilastel oleks võimalus leida ühiste huvide ja väärtustega eakaaslasti³.

Eelpool toodule tuginedes saab öelda, et laste arvu vähenemine tähendab laias laastus ka **koolikohtade nõudluse vähenemist**, mis avaldab mõju eelkõige valla väikese õpilaste arvuga koolidele. Siin asus 2021/22 õppeaastal kaheksa kooli, millest viie kooli õpilaste arv oli võrreldes 2010. aastaga langenud. Alla saja õpilase õppis 2021/22 õppeaastal 1.-9. klassis Noarootsi Koolis (98), Risti Põhikoolis (85), Palivere Põhikoolis (85), Kullamaa Keskkoolis (81), Martna Põhikoolis (50) ning Nõva Koolis (5). Väiksem õpilaste arv tähendab omakorda, et **koolivõrku korrastamata suureneb omavalitsuse kulu ühe õpilase kohta**. 2023a seisuga oli see Lääne-Nigula vallas üpris suur (ligi 7 000 eurot, võrdluseks Haapsalu linnas keskmiselt 4 500 eurot). 2035. aastaks võib kulu ühe õpilase kohta Lääne-Nigula vallas läheneda juba 10 000 eurole, võttes ka arvesse seda, et õppeasutuste eelarved suurenevad aasta-aastalt. Selle summa juurde tuleb arvestada ka muud haridusega seotud kulud, näiteks koolitranspordi kasutamine, mida vajavad üheksa Läänemaa kooli õpilased.

² Tabelis on arvutuste aluseks klassikomplektide koguarv, st nii tava- kui ka väikeklassid. Arvestusliku minimaalse klassikomplektide arvu aluseks on 24 õpilase piirnorm.

³ Juhendmaterjalid "Õppimine ja õpetamine I ja II kooliastmes"

(<https://www.hm.ee/sites/default/files/edukoraamatkaanega.pdf>) ning "Õppimine ja õpetamine III kooliastmes" (https://www.hm.ee/sites/default/files/oppimine_ja_opetamine_3_kooliastmes.pdf)

Väikesed klassid võivad tähendada ka seda, et üha enamatele õpetajatele (eelkõige aineõpetajatele) ei suudeta pakkuda täiskoormust. Osakoormusega töötamine ei ole atraktiivne kvalifitseeritud õpetajaskonnale, mis võib omakorda tähendada piisava kvalifikatsioonita õpetajate arvu kasvu väikekoolides. Õpetajate koormuste jaotus vallas on juba täna probleemsem kui maakonnas keskmiselt, st enamik õpetajaid töötab osakoormusega ning rahvastiku arengut silmas pidades võib see probleem aastatega aina süveneda. Osakoormusega töötavate õpetajate suur osakaal võib tähendada seda, et kvalifitseeritud tööjõud on rakendatud ebaefektiivselt - õpetajate aeg ja ressursid kulub koolide vahelisele liikumisele - nii füüsiliselt kui ka „vaimselt“ - põhjustades ebavajalikku lisakoormust ning stressi.

Lisaks osakoormusega töötavate õpetajate suurele osakaalule on Läänemaal probleemiks õpetajaskonna vananemine ja noorte õpetajate väike järelkasv, mis võib tulevikus tuua kaasa õpetajate puuduse. Õpetajate puudus avaldab otsest mõju hariduse kvaliteedile. Näiteks 2021/22 õppeaastal oli suurem osa valla õpetajatest üle 50-aastased, alla 30-aastaste õpetajate osakaal oli kõikides kooliastmetes 5-7%. Lisaks järelkasvule on teravaks murekohaks õpetajate palk, mis on Läänemaal Eesti madalaim. Kuna probleemid puudutavad kõiki Läänemaa omavalitsusi, tasub nende lahendamisele läheneda terviklikult ja süsteemselt.

Vähenev laste arv avaldab mõju ka hariduse taristule, muutes paljude koolide ruumi- ja ressursikasutuse mitteoptimaalseks. Vallas töötavad juba täna mitmed õppehooned pooltühjana, lisaks vajavad paljud õppehooned nagu Martna Põhikool ja Palivere Põhikool, suuri investeeringuid, et viia taristu kooskõlla nüüdisaegse õpikäsituse ja ruumikvaliteedi põhimõtetega (aja- ja asjakohasus, ligipääsetavus, kohandatavus, säästlikkus ja tõhusus, keskkonnasõbralikkus, ohutus, tervislikkus jm)⁴. Õppehoonete ülalpidamine või neisse investeerimine vajalikul tasemel käib sageli üle jõu. Ka siin tuleb mängu elanikkonna vähenemine - kui kahaneb elanike arv, kahaneb ka maksutulu, mis omakorda avaldab mõju omavalitsuste võimekusele leida rahalisi vahendeid koolide renoveerimiseks ja/või ülalpidamiseks.

Kaasajastatud andmed valla haridusasutuste kohta 2024a seisuga vt Lääne-Nigula haridusvõrgu analüüs 2024⁵. Analüüsil tugineb ka valla haridusmudel, mida kajastab käesoleva lisa 1 osa 1.2.6.

⁴ Haridusvaldkonna arengukava 2021-2035, https://www.hm.ee/sites/default/files/eesti_haridusvaldkonna_arengukava_2035_seisuga_2020.03.27.pdf

⁵ Lääne-Nigula haridusvõrgu analüüs 2024. <https://www.laanenigula.ee/laane-nigula-haridusvorgu-analuus-2024>

1.2.6 Haridusmudel Lääne-Nigula vallas hetkel ja lähitulevikus⁶.

Haridusmudel kuni 31.08.2024a - vallas üheksa munitsipaalharidusasutust.

1. Üks keskkool (Kullamaa Keskkool tegutsemiskohaga Kullamaal).
2. Viis põhikooli (Risti Põhikool tegutsemiskohaga Ristil, Palivere Põhikool tegutsemiskohaga Paliveres, Martna Põhikool tegutsemiskohaga Martnas, Taebbla Kool tegutsemiskohaga Taebblas, ning Oru Kool tegutsemiskohaga Linnamäel).
3. Üks lasteaiaga koos tegutsev põhikool (Noarootsi Kool tegutsemiskohaga Pürksis).
4. Üks lasteaiaga koos tegutsev algkool (Nõva Kool tegutsemiskohaga Nõval).
5. Üks ühendlasteaid - Lääne-Nigula Lasteaiad (Kullamaa Lasteaid tegutsemiskohaga Kullamaal, Risti Lasteaid tegutsemiskohaga Ristil, Palivere Lasteaid tegutsemiskohaga Paliveres, Martna Lasteaid tegutsemiskohaga Martnas, Taebbla Lasteaid tegutsemiskohaga Taebblas ja Linnamäe Lasteaid tegutsemiskohaga Linnamäel).

Haridusmudel al. 01.09.2024a - Lääne-Nigula vallas on seitse munitsipaalharidusasutust.

1. Üks keskkool (Kullamaa Keskkool, tegutsemiskohaga Kullamaal).
2. Viis põhikooli (Risti Põhikool tegutsemiskohaga Ristil, Martna-Palivere/Palivere-Martna Põhikool tegutsemiskohaga Martnas ja Paliveres, Taebbla Kool tegutsemiskohaga Taebblas, Oru Kool tegutsemiskohaga Linnamäe ning Noarootsi Kool tegutsemiskohaga Pürksis ja õpikohaga Nõval).
3. Üks ühendlasteaid - Lääne-Nigula Lasteaiad (Kullamaa Lasteaid tegutsemiskohaga Kullamaal, Risti Lasteaid tegutsemiskohaga Ristil, Palivere Lasteaid tegutsemiskohaga Paliveres, Martna Lasteaid tegutsemiskohaga Martnas, Taebbla Lasteaid tegutsemiskohaga Taebblas ja Linnamäe Lasteaid tegutsemiskohaga Linnamäel, Nõva Lasteaid tegutsemiskohaga Nõval ja Noarootsi Lasteaid tegutsemiskohaga Pürksis).

⁶ Lääne-Nigula haridusvõrgu analüüs 2024. <https://www.laanenigula.ee/laane-nigula-haridusvorgu-analuus-2024>

1.3 Õpilaste arv kooliastmete kaupa

Õpilaste kriitilise arvu määramisel seatakse järgmised põhimõtted:

1. Esimeses kahes kooliastmes (I kooliaste - 1.-3. klass, II kooliaste - 4.-6. klass) ning Kullamaa Keskkooli gümnaasiumiastme osas õpilaste kriitilist arvu ei määrata, I ja II kooliastet peetakse üleval võttes arvesse riiklikku väikekoolide rahastamismudelit⁷, vastavalt Haridus- ja teadusministeeriumi poolt kehtestatud kodulähedase algkooli pidamist soodustava toetuse eraldamise korrale. Kui kooli põhimääruses on määratud haridusasutusel üks või rohkem õpikohta, siis lähtuvalt kodulähedase hariduse tagamise põhimõttest, avab vald I ja II kooliastme ulatuses õpikoha alljärgneval tingimusel:
 - Kooli avatavast õpikoha piirkonnast käib koolis vastavas vanuseastmes koolikohustuslikke lapsi vähemalt 70 %, lähtuvalt ülalnimetatud korrale ja nende laste lapsevanemad on avaldanud soovi tuua lapsi avatavasse õpikohta ning vastav laste arv on järkeval kolmel aastal püsiv või kasvavas trendis.
2. III kooliastme (III kooliaste - 7.-9. klass) seatakse eesmärgiks, et 9. klass ei tohiks olla liitklass. Lähtudes liitklassi moodustamise põhimõtetest tähendaks see seda, et III kooliastmes peaks õppima vähemalt 17 õpilast.⁸

Kuna selline õpilaste arv eesmärgina on arvestades Lääne-Nigula valla eripära (võrgustikupõhine kohaliku omavalitsuse üksus) liiga kõrge, siis seatakse käesolevas arengukavas eesmärgiks, et 3. kooliastmes peaks õppima vähemalt 12 õpilast. III astme jätkamise otsuse langetamisel hinnatakse I ja II kooliastme õpilaste arvu.

⁷ Haridus- ja teadusministri 26.10.2023 määrus nr 39 „Kodulähedase algkooli pidamist soodustava toetuse eraldamise tingimused ja kord 2024. aastal“. Riigi Teataja, 31.10.2023.

⁸ PGS § 26 lg 4 sätestab, et kui kahe või kolme klassi õpilaste arv on põhikoolis kokku 16 või alla selle, võib nendest õpilastest moodustada liitklassi.